

ZÁMOŘSKÉ OBJEVY

Evropané vyplouvají na oceány

Pepř byl nejoblíbenějším orientálním kořením a žádné masité jídlo se bez něj v bohatších evropských rodinách neobešlo.

Nejdražším druhem byl černý pepř. Kolik dnes stojí v obchodě balíček tohoto koření? Pro počítejte, kolik stojí jeden kilogram pepře. Které další druhy pepře lze v dnešní době sehnat?

Ostrovů koření. Tak říkali Evropané Molukám. **M 117** Najděte toto souostroví na mapě. Zjistěte v jiných zdrojích, kterému státu dnes patří.

Krakatice obrovská

Kterí živočichové se mohli stát předobrazem probájných mořských oblodů?

Objevit, co leží za Kanárskými ostrovy a mysem Bojador [bochador]; obchodovat s křesťany, pokud se v té oblasti nějakí zdržují; objevit rozlohu mohamedánských území; šířit křesťanskou víru; naplnit předpovědi horoskopu, který ho zavazoval účastnit se velkých a slavných výbojů, a pokusit se objevit věci před jinými skryté.

(Záměry portugalského prince Jindřicha Mořeplavce popsal jeho kronikář Gomez Eannes [énes] de Azurara, 1410–1474)

15. století bylo dobou velkých pokroků v mořeplavbě. Jejich význam si uvědomoval i portugalský princ Jindřich. Ve městě Sagres založil první námořní školu v Evropě.

Pomník Jindřicha Mořeplavce ve městě Porto

M 116 Ve kterém městě založil Jindřich námořní školu? Kde stojí jeho pomník? **M 117** Kterou část Atlantského oceánu již v této době Portugalci znali? Které oblasti chtěli prozkoumat? **018** Koho nazývá princ mohamedány? Které náboženství chtěl šířit? Jaké přízvisko Jindřich získal? Posuďte, proč mu takto říkali, přestože se sám žádné objevné plavby nezúčastnil. Jak sochař vyjádřil, čím se Jindřich zabýval? Kterým směrem podle vás ukazuje jeho pravá ruka?

Za kořením, do Indie!

Bohatí lidé v Evropě toužili po zboží ze vzdálené Indie a Číny. Bylo to zejména koření, ale i luxusní látky. Museli však využívat služeb řady prostředníků. Na počátku 16. století prošel **pepř** cestou z Asie do Evropy až dvanácti rukama! Od muslimských obchodníků ho přebírali kupci ze severní Itálie a dále ho prodávali. Obchod ve východním Středomoří byl ztížen vznikem mocné Osmanské říše. Staré obchodní cesty po souších jim byly přerušeny.

Jaké problémy plynuly z toho, že Evropa musela při obchodu s Orientem používat prostředníky? **M 117** Najděte Osmanskou říši.

Vyhleďte osoby, které pepř trhají. Popište dva rozdílné způsoby přenášení sklizeného koření. Která z osob bude pepř kupovat? Jak malíř vyjádřil odlišné společenské postavení tohoto muže?

Sklizeň pepře v Indii

Evropané snili o tom, že by se do Asie dostali po moři

Stavěly se větší a odolnější typy lodí. **Karavela** dokázala díky své konstrukci lépe odolávat při bouřích. Loď dobře plula i při nepříznivém větru. Pomalejší, ale mohutnější loď byla **karaka**, největší plachetnice 15. století. Bylo možné do ní naložit až 100 tun nákladu. Byla dlouhá 30–40 m a sloužilo na ní kolem 40 mužů. Lodi byly vybaveny kompasem, astrolábem, přesýpacími hodinami a přesnějšími, i když stále ještě neúplnými námořními mapami. Kapitáni uměli využívat příhodné mořské proudy. Mohli plout i daleko od pobřeží.

ZÁMOŘSKÉ OBJEVY

Dokladem pokroku ve stavbě lodí je portugalská karavela. Na počátku 15. století měly plachetnice jen jeden stěžeň. Kolik jich má karavela na obrázku? Jak se projevilo přidání dalších plachet na plavbě lodí?

↔ 020 K čemu sloužil astroláb?

Na lodích ze dřeva se plavili muži ze železa

Abychom nezemřeli hladu, jedli jsme nakonec také kusy hovězí kůže, jimiž bylo potaženo velké ráhno, aby chránily lana před rozedřením. Tyto kusy kůže byly po léta vydány dešti, slunci a větru a ztvrdly na kámen, takže jsme je vždycky museli po čtyři až pět dní máčet v moři, aby trochu změkly. Potom jsme je postavili chvíli na oheň a tak jsme je pak pojídali. Dánsně některým z nás naběhly, takže vůbec jíst nemohli a na tento neduh umírali.

(Účastník první výpravy kolem světa o čtyřměsíční plavbě Tichým oceánem)

Karavela

Vitamíny lidské tělo nezbytně potřebuje. Při pestrém složení stravy se jejich nedostatkem není třeba obávat. Které druhy vitamínů znáte? Ve kterých potravinách se vyskytují?

Námořníci museli při dlouhých plavbách čelit řadě **nebezpečí**. Koráby mohly ztroskotat v neznámých vodách na útesech nebo uváznout na skryté mělčině. Strach vyvolávala i řada pověr. Lidé věřili, že voda na rovníku vře. Kolovaly mezi nimi děsivé pověsti o příšerách žijících v moři a v dalekých zemích. Při dlouhé plavbě vykonávali muži jednotvárné a namáhavé práce. Celou dobu žili v malém prostoru lodi bez jakéhokoli soukromí. Jedli většinou jen sušené maso a suchary. Z nedostatku vitamínů je proto postihovaly **kurděje**, které se projevily především krvácením dásní.

Kapitáni byli na lodích svrchovanými pány. Tvrdě trestali každou nekázeň a lehkomyšlnost, protože ta mohla ohrozit celou posádku. I tak se řada námořníků z plaveb nevrátila.

Jaké zdravotní problémy mohlo způsobit požívání kůže, o kterém píše španělský námořník? Která choroba se u posádky projevila? Kterým dalším nebezpečím a obtížím museli námořníci čelit? **S** Co je to ráhno?

Jak vypadá mořská příšera podle představ dobového malíře?

Mořská příšera na vyobrazení ze 16. stol.

Shrnutí

Objevné plavby souvisely s hledáním nové cesty do Asie, odkud Evropa dovážela především koření. Výpravy umožnil technický pokrok, zejména ve stavbě lodí. Námořní obchod byl v této době výnosným, ale nebezpečným podnikem.

- 1 Co si slibovali evropští panovníci od objevů nových zemí?
- 2 Popište život námořníků na lodích v 15. století. Proč se tehdy říkalo, že se na lodích ze dřeva plaví „muži ze železa“?

Největší současné nákladní lodi světa uvezou 565 000 tun nákladu. Jsou dlouhé kolem 450 m. Kolikrát přibližně je taková loď větší než karaka? Kolikrát více nákladu uveze?

Víte, čemu se říká ponorková nemoc? Proč postihovala námořníky? Kdo jiný jí může trpět?

ZÁMOŘSKÉ OBJEVY

Neznámý svět indiánských států

Severoamerický indián, malba z 19. stol.

Indiáni si dnes většina Evropanů představuje podle četby dobrodružných románů. Ve skutečnosti měla jejich kultura řadu odlišných podob.

Egyptské pyramidy sloužily jako hrobky panovníků.

Středověká Evropa začala nulu používat od 13. století. O kolik století dříve ji znali Mayové?

Co můžete říci o celých číslech x a y , když:
a) $x + y = 0$
b) $x - y = 0$
c) $x \cdot y = 0$

Městu přiváděly pitnou vodu kamenné vodovody z pramenů Chapultepecu [čapultepeku]. Město hýřilo všemi barvami, sídla bohatých šlechticů a úřední budovy měly bílou barvu, chrámy tmavočervenou. Domy skrývaly stinné dvory s kašnami, obložení stěn v domech bylo dřevěné, doplněné závěsnými tkaninami a koberci. Plochu města zvětšovalo mnoho plovoucích zahrad, byly to vory z rákosí pokryté bahnem. Časem zapustily kořeny a staly se ostrovy na jezeře. Největší z nich měly délku až sto metrů. Pěstovalo se na nich ovoce, zelenina a květiny.

(Popis hlavního města Aztéků Tenochtitlánu [tenočiťilánu] od španělského vojáka)

O kterém městě ukázka pojednává? Jakou barvu měly významné budovy ve městě? K čemu sloužily? Čím se obkládaly stěny v domech? Podle čeho z textu poznáte, že město stálo na ostrově? **M 116F** Najděte Tenochtitlán.

Nejvyspělejší indiánské kultury vznikly ve Střední a Jižní Americe

Už v době starověku zde vytvořili vyspělou kulturu **Mayové** [majové]. Budovali kamenná města s chrámy a paláci a sestavili velmi přesný kalendář. Dokázali předpovědět zatmění Slunce a Měsíce. Byli vynikajícími matematiky. Používali nulu, a také v tom předběhli Evropany. Psali hieroglyfickým písmem, které se podařilo rozluštit jen částečně.

Tato starší mayská civilizace zanikla na počátku 10. století. Mnoho měst bylo opuštěno a matematické a astronomické vědomosti zapomenuty. Příčiny neznáme – mohlo to být dlouhé sucho, výbuch sopky nebo ničivé války. Na poloostrově Yucatán [jukatán] se poté mayská kultura rozvinula v poněkud jiné podobě. Nejdůležitější již nebyla věda, ale spíše obchod a zemědělství.

Mayská pyramida ve městě Chichen-Itzá [čičén itzá]

M 116F Najděte na mapě území Mayů a poloostrov Yucatán. Ve kterých vědních oborech Mayové vynikali?
C 117 Kolik století před příchodem Španělů postihla Maje ničivá katastrofa?

Pyramida představuje umělou horu, na jejímž vrcholu stál chrám. Porovnejte, v čem se shoduje a liší tato pyramida a pyramida egyptská na levé liště.

U některých měst v Americe nevíme, jak se nazývala a jakým jazykem mluvili jejich obyvatelé

To je případ mexického města dnes známého jako **Teotihuacán** [teotivakán]. Žilo v něm až 40 000 obyvatel. Hlavní ulice byla 4 km dlouhá a 40 m široká. V době, kdy se do Ameriky dostali Evropané, už ležela Teotihuacán v troskách.

M 116F Najděte Teotihuacán. Kolik lidí zde žilo? Porovnejte to s velikostí města, ve kterém bydlíte nebo kam chodíte do školy. Jaké rozměry měla hlavní ulice?

Teotihuacán

ZÁMOŘSKÉ OBJEVY

Aztékové tvrdě vládli mnoha kmenům

Na ostrově nacházejícím se uprostřed slaneho jezera postavili své hlavní město **Tenochtitlán** [tenočitlán]. Postupně vytvořili silný stát. Při jejich náboženských obřadech bývalo usmrceno velké množství válečných zajatců. **Aztékové** totiž věřili, že svět a Slunce se musejí napájet lidskou krví, aby nezanikly. Zároveň ale také milovali krásu. Vyráběli mozaiky z drahých kamenů a z per tropických ptáků.

*Přicházím z domu
křehoučkých motýlů,
má píseň rozevívá kalich.
Mé srdce se svými květy
je bohatý obraz.*

(Verše neznámého aztéckého básníka)

Říše Inků ležela ve velehorách Jižní Ameriky

Inkové byli nelítostní dobyvatelé a vynikající stavitelé. Budovali kamenná města, zavlažovací kanály a zemědělské terasy na strmých svazích vysokých hor. Stavěli silnice, jejichž celková délka se odhaduje na 40 000 km. Přes propasti budovali zavěšené mosty, po nichž putovali obchodníci i vojáci. Proslulé jsou domy a hradby vystavěné z několikametrových balvanů sesazených tak těsně, že mezi ně dodnes nelze vstrčit ani čepel nože.

M 116D Najděte na mapě rozsah říše Inků. Které velké pohoří zasahovalo na její území? Jaké stavby Inkové budovali? Které obtíže při tom museli překonávat?

Která zvířata dodnes slouží v této oblasti k nošení nákladů? Které jiné možnosti využití poskytují? Které další zvíře doprovází inckého mladíka na obrázku? Jaký náklad nese mladík a jak ho má upevněn?

Shrnutí

Indiáni Střední a Jižní Ameriky vytvořili mocné státy. Jejich stavby a umělecká díla dodnes vzbuzují náš obdiv.

- 1 Porovnejte kulturu Mayů, Aztéků a Inků. V čem tyto národy vynikaly?
- 2 Najděte v lekcí doklady toho, že naše znalosti o indiánských kulturách nejsou zdaleka úplné.

Vyobrazení aztéckého kalendářního kamene

Machu Picchu [maču pikču]

Machu Picchu, detail zdíva

Inka byl původně titul vládce, považovaného za syna Slunce.

Protože nevíme, jak tyto lidé sami sebe nazývali, označujeme je dnes také Inkové a jejich stát incká říše.

Inkové stavěli zavěšené mosty z pevných lan. Dnešní visuté mosty jsou budovány z moderních materiálů.

Od kterého slova je odvozeno slovo visutý? Zdůvodněte jeho pravopis.

Morče pochází z Jižní Ameriky. K jakým účelům se dnes chová v Evropě?

M 116E M 116C

Jak se jmenují státy, na jejichž území se dnes nacházejí pozůstatky mayské, aztécké a incké kultury?

ZÁMOŘSKÉ OBJEVY

Světadíl, který tam neměl být

Česky Kolumbus, italsky Colombo [kolombo], latinsky Columbus [kolumbus], španělsky Colón [kolón]... Se jménem objevitele Ameriky se setkáte v různých podobách. Podobně je tomu i se jmény jiných mořeplavců této doby.

Proč se o původních amerických kulturách někdy mluví jako o předkolumbovských?

Obyvatelé nemají žádné zvláštní znalosti o zbraních. Jestliže by Vaše Výsost dala příkaz dopravit všechny obyvatele ostrovů do Kastilie, nebo aby byli drženi na svých vlastních ostrovech jako otroci, pak je tento rozkaz lehce proveditelný, protože je může pouhých padesát mužů udržet v poslušnosti a donutit k čemukoli. Oni pevně věří, že já, tyto lodě a moji lidé přicházíme z nebe.

(Kolumbus ve zprávě o indiánech, určené králi Ferdinandovi a královně Isabele)

Co ve své zprávě o indiánech Kolumbus především zdůraznil? Jaké možnosti využití těchto svých poznatků naznačil? Co si indiáni o Kolumbově výpravě mysleli?

Indie leží na východě, plujme tedy na západ!

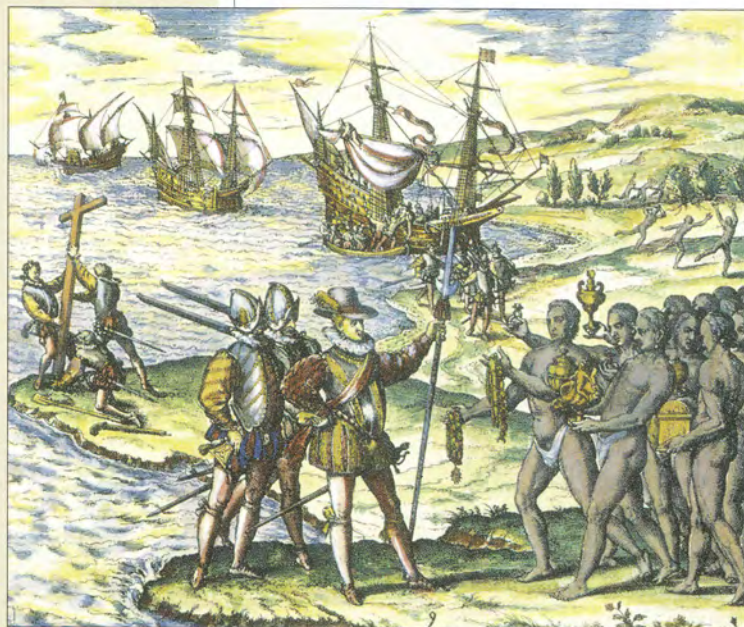
Jestliže je Země kulatá, musí být možné dostat se do Indie plavbou západním směrem. Tak uvažoval **Kryštof Kolumbus**, mořeplavec z italského Janova. Svůj plán předložil Portugalcům. Neuspěl, a tak se obrátil do Španělska, kde pro své záměry získal královnu Isabelu Kastilskou. Dostal k dispozici karaku Santa Maria a dvě karavely jménem Pinta a Niña.

Kolumbus se domníval, že zeměkoule je menší a že brzy dopluje do Indie. Plavba však byla dlouhá a náročná. Námořníci se báli, že se dostanou na konec světa a propadnou se do pekla. Až po více než dvou měsících plavby spatřili zemi. Ostrov, u jehož břehů 12. října 1492 zakotvili, pojmenovali Hispaniola [hispanyola].

C 117 Co důležitého se odehrálo ve Španělsku před Kolumbovým příchodem? **M 116B** Ze kterých území sjednocené Španělsko vzniklo? **106** Co si Španělé od cesty do Indie slibovali? V čem se mylili ve svých představách o tvaru a velikosti země námořníci? V čem spočíval chybný odhad Kryštofa Kolumba? **M 117** Najděte Hispaniolu. Sestavte krátký proslov, kterým byste na Kolumbově místě žádali královnu Isabelu Kastilskou o podporu své výpravy.

Isabela Kastilská

Kolumbus se vylodil v Americe

Kolik lodí je na obrázku? Odpovídá jejich počet skutečnosti? Co vyjadřuje Kolumbův postoj? Proč má s sebou vojáky? Co dělají námořníci v levé části obrazu? Jaké vlastnosti chtěl malíř zdůraznit u indiánů?

Kolumbus přistál na ostrovech. Nikdy se nedozvěděl, že objevil nový světadíl. Jeho návrat z první výpravy byl triumfální. Přivezl do Španělska indiány, malé množství zlata i exotické plodiny. Získal bohatství, úctu a čestné tituly. Objevené země však nebyly tak bohaté, jak se očekávalo.

Kolumbus se poprvé vyloduje v Americe.

ZÁMOŘSKÉ OBJEVY

Kolumbus, který se stal prvním guvernérem španělských držav v Americe, nebyl dobrým úředníkem. Prozkoumával další a další území, nedokázal ale udržet pořádek mezi osadníky a zajistit jim obživu. Proto byl odvolán. Brzy ho zastínil další objevitelé a dobyvatelé.

M 117 Pomocí zeměpisných pojmů popište Kolumbovy cesty. Kolik výprav během svého života ještě uskutečnil? Proč nazval obyvatele Ameriky „indiány“?

Španělé a Portugalci si rozdělili svět

Kolumbovy objevy znamenaly, že Portugalcům vyrostl zdatný soupeř. Proto dohoda v Tordesillas stanovila, že se svět rozdělí mezi Španělsko a Portugalsko. Už v době Kolumbovy smrti začínalo být zřejmé, že mořeplavec objevil nový kontinent. Jméno Amerika nakonec světadíl získal po **Amerigovi Vespuccim** [vespučim], který jako první popsal část jeho jižního pobřeží.

M 117 Který oceán leží západně od Ameriky? Najděte na mapě hranici stanovenou smlouvou z Tordesillas. Kterými světadily a oceány prochází? **C 117** Kdy byla tato dohoda uzavřena?

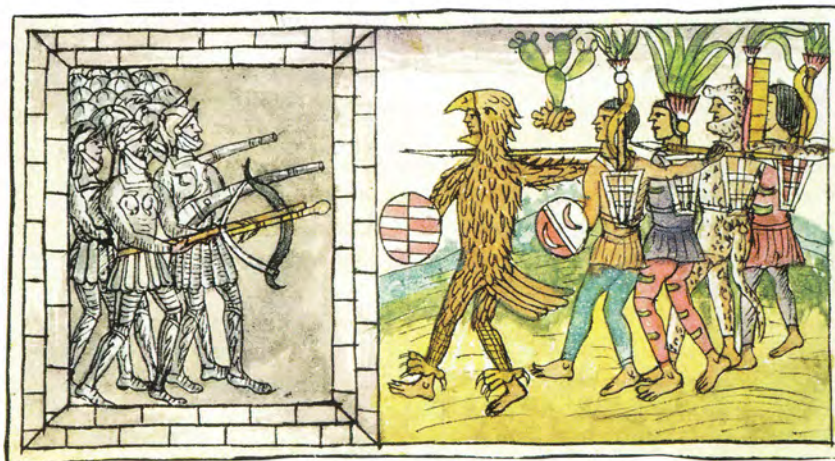
Evropská touha po zlatě brzy vedla k zániku vyspělých indiánských států

Španěl **Hernando Cortés** [kortés] v roce 1521 využil nespokojenosti místních kmenů s aztéckou nadvládou. Objevil se také v době, kdy se měl podle proroctví vrátit dobrý bůh Quetzalcoatl [kvetsalkoatl], Opeřený had, s bílými vousatými muži. Cortésovi vojáci během dvou let říši Aztéků rozvrátili.

Inckou říši napadl o deset let později španělský dobyvatel **Francisco Pizarro** [francisko pisaro]. Přestože měl jen zhruba 200 vojáků, dokázal Inky porazit a jejich říši zničit.

C 117 Kdy Cortés vyrátil aztéckou říši? Proč považovali Aztékové Španěly za bohy? Uvažujte o tom, jak tato skutečnost dobyvatelům pomohla. **C 117** Kdy byla dobytá říše Inků?

Jak jsou vyzbrojeni bojovníci obou stran? Čím se chrání před zraněním? Která strana má účinnější zbraň? Proč si zprvu indiáni mysleli, že Evropané ovládají hromy a blesky?

Aztékové bojují se Španěly.

Shrnutí

Kolumbus se jako první pokusil doplnout do Indie západním směrem. Dostal se do Ameriky. Evropané tak objevili nový světadíl.

- 1 Popište vlastními slovy, jak byla objevena Amerika.
- 2 Jaký dopad měl příchod Evropanů na vyspělé indiánské kultury?

Které části amerického kontinentu nesou dnes ve svém názvu Kolumbovo jméno? **M 117** Rozhodněte, zda je Kolumbus navštívil.

Indiáni vyráběli ze zlata překrásné umělecké předměty. Evropané na různých místech Ameriky hledali bájnou říši „zlatého krále“ (španělsky *El Dorado*).

Čemu se dnes říká *eldorado*?

ZÁMOŘSKÉ OBJEVY

Velké objevy i nenahraditelné ztráty

Loď Victoria [viktorija] na výjezu z mapy z r. 1590

Když loď Victoria dorazila do přístavu, byla podle lodního deníku středě. Ve Španělsku však byl již čtvrtek. Jaký předpoklad o pohybu země to potvrzovalo? Vezměte v úvahu, že lodi pluly stále na západ.

Co dalšího by chybělo na jídelníčku dnešního Evropana bez zemědělských produktů získaných díky zámořským objevům?

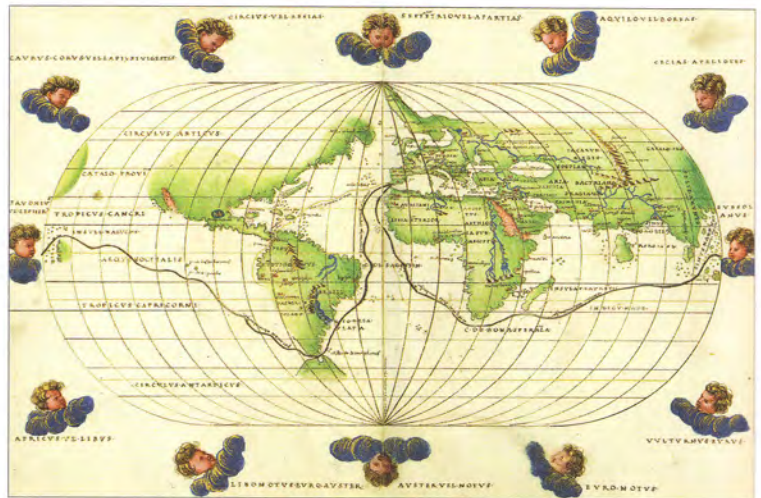
Zdůvodněte, kterou z novinek považujete za nejpřínosnější.

Portugalec Fernão Magalhães [fernau magaljenč] se podobně jako Kolumbus domníval, že Země je menší. Také on chtěl doplout do Indie západním směrem. Pro své plány získal podporu ve Španělsku a dostal flotilu pěti lodí s 234 muži. Cesta byla obtížná. Důstojníci se bouřili, některé lodi cestou ztroskotaly. Posádka jedné z nich dokonce odmítla pokračovat a vrátila se domů. Magalhães zahynul při šarvátce s domorodci na Filipínách. V roce 1522 se do Španělska vrátila jen jedna loď s 19 muži. Lidé tak poprvé obepluli svět.

Co předpokládal Magalhães o zeměkouli? Do kterého oceánu se chtěl dostat průlivem v americké pevnině?

M 117 Sledujte na

mapě jeho plavbu. Které místo dnes nese jeho jméno? Kde Magalhães zemřel? Dostaly se jeho lodě až do Indie? Jaký předpoklad potvrdilo obeplutí zeměkoule? **C 117** Jak dlouho tato cesta trvala? Srovnajte mapu Magalhãesovy cesty a **M 116A**. O kolik let se liší doba jejich vzniku? Jak se mezitím změnila představa lidí o světě?

Mapa Magalhãesovy cesty z r. 1544

Někteří Evropané se v zámoří usadili natrvalo

V dobytých zemích zakládali **kolonie**. Španělsko tak ovládlo většinu Střední a Jižní Ameriky. Evropany zajímaly především drahé kovy. Na hoře **Potosí** v Jižní Americe objevili největší naleziště stříbra na světě. Město, které u něj vzniklo, bylo začátkem 17. století nejlidnatější na západní polokouli. Žilo v něm na 100 000 lidí.

V Asii ani Africe Evropané souvislá území zatím neovládli. Soustředili se zde na zakládání obchodních stanic.

M 117 Jmenujte příklady zemí, které se staly v 16. století evropskými koloniemi. Kde leží Potosí? Kolik obyvatel mělo na počátku 17. století? Proč tam žilo tolik lidí? **S** Ověřte význam slova **kolonie**.

Obchodníci a misionáři

Díky zámořským objevům se do Evropy dostaly **brambory, kukuřice, bavlna, kaučuk, kakao** nebo **tabák**. Do zámoří Evropané vyváželi především alkohol, střelné zbraně, kovové nástroje či látky. Dobyvatelé se většinou nezajímali o kulturu podrobených národů. Zlaté předměty mnohdy roztavili, aby se lépe převážely.

Na nová území se vydávali kromě obchodníků také misionáři. Některí se snažili udělat z indiánů křesťany násilím a odvrátit je od jejich zvyků a způsobu života. Bořili chrámy, ničili posvátné předměty, někdy dokonce upalovali indiánské kněze a kouzelníky. Jiní postupovali citlivě a získali si u indiánů úctu. Studovali jejich zvyky a snažili se je chránit před zotročováním.

Zdůvodněte, proč na nová území přicházeli obchodníci a proč misionáři.

ZÁMOŘSKÉ OBJEVY

Bartolomé de Las Casas [kasas] (1484–1566) působil v Americe jako misionář. Po většinu života se věnoval obraně původních Američanů a přispěl k přijetí zákonů omezujících jejich otročování.

Temným důsledkem objevných plaveb se stalo otrokářství

Evropané viděli v indiánech především pracovní sílu. Zotročovali je pro práci na plantážích a v dolech. Domorodci umírali v důsledku brutálního zacházení. Podléhali také epidemiím pro ně dříve neznámých nemocí, jako byla chřipka, spalničky, tyfus nebo černé neštovice. Pro těžkou práci proto začali Evropané do **Ameriky dovážet otroky** ze západoafrického pobřeží.

Co způsobovalo, že indiáni po příchodu Evropanů umírali? Odkud dováželi Evropané do Ameriky nové pracovníky? Doložte s pomocí lišty, že kruté zacházení s indiány kritizovali někteří lidé už v 16. století.

Indiánští otroci při zpracování cukrové třtiny

Stébla cukrové třtiny se posekají, šťáva z nich se vylisuje a pak se vaří. Ukažte, kdo dělá uvedené činnosti. Jaké nástroje otroci používají?

Piráti ve službách Jejich Veličenstev

K objevným plavbám se v 16. století přidávaly Anglie, Francie a Nizozemsko. Tyto státy také podporovaly některé piráty, kteří přepadali španělské a portugalské lodi. Obírali je o drahocenný náklad, jež vezly z Ameriky nebo z jihovýchodní Asie. Za ochranu si od těchto lupičů brali panovníci část kořisti. Anglický pirát **Francis Drake** [frensis drejk] obeplul při pirátské plavbě podruhé zeměkouli. Cena kořisti, kterou přivezl, se odhaduje na 25 milionů dnešních liber.

Které státy začaly ve světě konkurovat Portugalcům a Španělům? **M 117** Sledujte na mapě Drakeovu cestu. Kdy ji uskutečnil? Jak cennou kořist přivezl?

Kde stojí a co drží mniši, vojáci a námořníci? Jakou měli úlohu při plavbě a na objevených územích? Kterou skupinu lidí umístil autor do popředí? Co z toho můžeme vyvodit?

Loď vyplouvá (vyobrazení ze 17. stol.)

Vysvětlete původ většiny dnešních černošských obyvatel Ameriky.

Potomci Mayů, Aztéků a Inků žijí v Americe dodnes. Jejich kultura zcela nezanikla. Promísila se však se španělskými vlivy.

Shrnutí

Zámořské objevy vyvrcholily obeplutím zeměkoule. V zemích, které dokázali Evropané dobýt, vznikaly kolonie, v nichž si počínali jako neomezení vládcové. Toleranci k jiným kulturám se učili jen pomalu.

- 1 Pohovořte o důvodech, kvůli nimž se Evropané vydávali do zámoří.
- 2 Jak změnil příchod Evropanů do objevených zemí život jejich původních obyvatel? Které kladné i záporné důsledky se projevují dodnes?